

Tworzenie wartości

Idea tworzenia wartości była kluczową ideą filozofii Tsunesaburo Makiguchiego (1871-1944), założyciela Soka Gakkai. Nazwa organizacji brzmi dosłownie „Organizacja Tworzenia Wartości”. Głęboko humanistyczne poglądy prezydenta Makiguchiego – koncentrujące się wokół ludzkiego szczęścia, odpowiedzialności i nieograniczonego potencjału możliwości – są wciąż żywe w globalnym humanizmie buddyjskim SGI.

Zwrot „wartość” i „tworzenie wartości” może być mylący, szczególnie ze względu na pojęcie „wartości” w znaczeniu standardu moralnego. Wartością jest to, co ludzie uznają za ważne, to rzeczy i okoliczności, które poprawiają nasze życie. W znaczeniu, w jakim zwrot ten jest używany w SGI, wartość wskazuje na pozytywne aspekty rzeczywistości, które zostają wywołane lub wytworzone, kiedy w sposób twórczy podejmujemy wyzwania życia codziennego.

Wartość nie jest czymś, co istnieje na zewnątrz nas, czymś co musimy odkryć. Nie jest to również żaden gotowy zbiór kryteriów, na podstawie którego ocenia się zachowanie. Możemy tworzyć wartość w każdej chwili poprzez to, jak reagujemy na otaczające nas środowisko. W zależności od naszej determinacji i ukierunkowania, wartość tworzona w danej sytuacji może być pozytywna albo negatywna, znikoma albo nieskończenie wielka.

Nawet sytuacja, która na pierwszy rzut oka może wydawać się dotkliwie negatywna – trudny związek, problemy finansowe lub słabe zdrowie – może służyć jako okazja do tworzenia pozytywnej wartości. Na przykład poświęcanie się przez całe życie sprawiedliwości może wynikać z wczesnego doświadczenia bycia skrzywdzonym.

Praktyka buddyjska wzmacnia naszą wewnętrzną umiejętność dostrzegania okazji, zwiększając równocześnie naszą witalność, mądrość i wytrwałość, aby te okazje wykorzystać. Kiedy postrzegamy nasze życie jako sieć wzajemnych powiązań i współzależności, pozytywna wartość, jaką stwarzamy dla siebie jest przekazywana dalej i dzielona z innymi. Tak też to, co zaczęło się jako wewnętrzna determinacja jednej osoby pragnącej odmienić własne położenie, może dodawać odwagi, inspirować i stwarzać wartości w obrębie całego społeczeństwa.

Ten sam kierunek rozwoju – od wewnętrznego życia jednostki do większej społeczności ludzkiej - można zaobserwować w porządku, jaki Makiguchi nadał temu, co uważał za podstawowe kategorie wartości: piękno, korzyść i dobro. Piękno oznacza wartość estetyczną, pozytywną reakcję naszych zmysłów wywołaną przez to, co rozpoznajemy jako „piękne”. Korzyść to to, co daje nam satysfakcję, w najszerszym, najbardziej holistycznym, znaczeniu tego słowa. Nie ogranicza się to wyłącznie do warunków materialnych, dzięki którym nasze życie jest wygodniejsze i przyjemniejsze. Dobro jest tym, co wzmacnia i buduje pomyślność całej społeczności ludzkiej, sprawiając, że staje się ona lepszym i sprawiedliwszym miejscem do życia.

Tworzenie szczęścia

Jeszcze zanim Makiguch przyjął wiarę w Buddyzm Nichirena w 1928 roku, wierzył on, że prawdziwym celem życia jest szczęście. W miarę jak pogłębiała się jego praktyka i wiedza na temat buddyzmu, Makiguchi zaczął używać zwrotu „życie pełne Wielkiego

Dobra” by określić ścieżki życia poświęcone najwyższej wartości: dobru całej ludzkości. Można to rozumieć jako XX-wieczne przeformułowanie starego, buddyjskiego ideału ścieżki współodczuwającego bodhisattwy.

Trzeba również zauważyć, że w przeciwieństwie do pewnych współczesnych mu osób, Makiguchi odrzucił ideę, jakoby to co „święte” było formą wartości samo w sobie oraz twierdził, że ludzkie szczęście jest prawdziwą miarą religii. Pisał: „Oprócz uwolnienia ludzi i świata od cierpienia, jakież inny cel może mieć religia w społeczeństwie? Czyż uwolnienie ludzi od cierpienia nie jest wartością? Czyż uwolnienie świata od cierpienia nie jest moralną wartością dobra?”.

Filozofia tworzenia wartości jest więc wezwaniem do działania – tacy jacy jesteśmy, gdziekolwiek jesteśmy – w imię ludzkiego szczęścia. Poprzez wysiłek, aby skierować nasze serce ku wzniosłemu celowi, zyskujemy mądrość i energię do kształtowania w każdej chwili naszej rzeczywistości, tak by tworzyć w naszym życiu wartości . Jak powiedział prezydent SGI Ikeda: „Kluczem do spełnionego, wolnego od żalu życia jest poświęcenie się dla sprawy, celu, który jest większy od nas”

[październik 2006 *SGI Quarterly*]